

O'REILLY®

Wydajne programowanie w R

PRAKTYCZNY PRZEWODNIK PO LEPSZYM PROGRAMOWANIU

Colin Gillespie i Robin Lovelace

Wydajne programowanie w R

*Praktyczny przewodnik po lepszym
programowaniu*

Colin Gillespie i Robin Lovelace

przekład: Krzysztof Kapustka

Wydajne programowanie w R

© 2018 APN PROMISE SA

Authorized translation of English edition of

Efficient R Programming

ISBN 978-1-491-95078-4

Copyright © 2017 Colin Gillespie, Robin Lovelace. All rights reserved.

This translation is published and sold by permission of O'Reilly Media, Inc., which owns or controls of all rights to publish and sell the same.

APN PROMISE SA, ul. Domaniewska 44a, 02-672 Warszawa

tel. +48 22 35 51 600, fax +48 22 35 51 699

e-mail: mspress@promise.pl

Wszystkie prawa zastrzeżone. Żadna część niniejszej książki nie może być powielana ani rozpowszechniana w jakiegokolwiek formie i w jakikolwiek sposób (elektroniczny, mechaniczny), włącznie z fotokopiowaniem, nagrywaniem na taśmy lub przy użyciu innych systemów bez pisemnej zgody wydawcy.

Logo O'Reilly jest zarejestrowanym znakiem towarowym O'Reilly Media, Inc. Ilustracja z okładki i powiązane elementy są znakami towarowymi O'Reilly Media, Inc.

Wszystkie inne nazwy handlowe i towarowe występujące w niniejszej publikacji mogą być znakami towarowymi zastrzeżonymi lub nazwami zastrzeżonymi odpowiednich firm odnośnych właścicieli.

Przykłady firm, produktów, osób i wydarzeń opisane w niniejszej książce są fikcyjne i nie odnoszą się do żadnych konkretnych firm, produktów, osób i wydarzeń. Ewentualne podobieństwo do jakiegokolwiek rzeczywistej firmy, organizacji, produktu, nazwy domeny, adresu poczty elektronicznej, logo, osoby, miejsca lub zdarzenia jest przypadkowe i niezamierzone.

APN PROMISE SA dołożyła wszelkich starań, aby zapewnić najwyższą jakość tej publikacji. Jednakże nikomu nie udziela się rękojmi ani gwarancji.

APN PROMISE SA nie jest w żadnym wypadku odpowiedzialna za jakiegokolwiek szkody będące następstwem korzystania z informacji zawartych w niniejszej publikacji, nawet jeśli APN PROMISE została powiadomiona o możliwości wystąpienia szkód.

ISBN: 978-83-7541-352-6

Projekt okładki: Randy Comer

Ilustracje: Rebecca Demarest

Przekład: Krzysztof Kapustka

Redakcja: Marek Włodarz

Korekta: Ewa Swędrowska

Skład i łamanie: MAWart Marek Włodarz

Spis treści

Przedmowa	ix
1. Wprowadzenie.....	1
Wymagania wstępne	2
Dla kogo jest ta książka i jak z niej korzystać?.....	2
Czym jest wydajność?	4
Czym jest wydajne programowanie w R?.....	5
Dlaczego wydajność?.....	7
Umiejętności uniwersalne zapewniające wydajność	8
Pisanie bezwzrokowe	8
Spójny styl i konwencje kodowania	9
Testy porównawcze i profilowanie	10
Wykonywanie testów porównawczych	10
Przykład testu porównawczego	11
Profilowanie	12
Materiały do książki	15
Pakiet R	15
Wersja online.....	16
Lektura uzupełniająca	16
2. Wydajna konfiguracja.....	17
Wymagania wstępne	18
Pięć głównych wskazówek dla zapewnienia wydajnej konfiguracji R	18
System operacyjny.....	18
Monitorowanie systemu operacyjnego i zasobów	19
Wersje R	22
Instalowanie R.....	22
Aktualizowanie R	23
Instalowanie pakietów R	24
Instalowanie pakietów R z zależnościami	25
Aktualizowanie pakietów R	25
Uruchamianie R.....	26
Argumenty uruchamiania R	26

Przegląd plików startowych R	27
Lokalizacja plików startowych	28
Plik .Rprofile	30
Przykładowy plik .Rprofile	30
Plik .Renviron	35
RStudio	37
Instalowanie i aktualizowanie RStudio	37
Układ paneli	38
Opcje programu RStudio.	40
Autouzupełnianie	41
Skróty klawiszowe.	43
Wyświetlanie obiektów i tabel.	44
Zarządzanie projektami.	44
BLAS i alternatywne interpretery R	46
Testowanie zysków wydajności po użyciu BLAS	47
Inne interpretery.	48
Przydatne materiały	49
Lektura uzupełniająca.	49
3. Wydajne programowanie.	51
Wymagania wstępne	51
Pięć głównych wskazówek dla zapewnienia wydajnego programowania	51
Porady ogólne.	52
Przydział pamięci	53
Kod zwektoryzowany	54
Komunikacja z użytkownikiem	57
Błędy krytyczne: stop()	57
Ostrzeżenia: warning()	58
Wyjście informacyjne: message() i cat()	59
Niewidoczne wartości zwracane.	59
Faktory	60
Porządkowanie	61
Stały zbiór kategorii	61
Rodzina funkcji apply.	62
Przykład: zbiór danych o filmach.	64
Spójność typu	65
Buforowanie zmiennych	66
Domknięcia funkcji	68
Kompilator kodu pośredniego	70
Przykład: funkcja do obliczania średniej.	70
Kompilowanie kodu.	71
Lektura uzupełniająca.	72

4. Wydajny przepływ pracy	73
Wymagania wstępne	73
Pięć głównych wskazówek dla zapewnienia wydajnego przepływu pracy	74
Typologia planowania projektów	74
Planowanie i zarządzanie projektem.	76
Podział pracy.	78
Przepływ pracy a kryteria SMART.	79
Wizualizowanie planów w R.	80
Wybór pakietów.	81
Wyszukiwanie pakietów	83
Jak wybierać pakiety?	83
Publikacja	85
Tworzenie dynamicznych dokumentów przy użyciu R Markdown	86
Pakiety R	88
Lektura uzupełniająca.	90
5. Wydajne wejście/wyjście	91
Wymagania wstępne	92
Pięć głównych wskazówek dla zapewnienia wydajnego wejścia/wyjścia danych	92
Uniwersalne importowanie danych z użyciem rio	93
Formaty zwykłego tekstu	94
Różnice pomiędzy fread() i read_csv()	97
Wstępne przetwarzanie tekstu poza R.	100
Formaty plików binarnych	100
Natywne formaty binarne: Rdata czy Rds?	101
Format pliku Feather	102
Testy porównawcze formatów plików binarnych.	102
Protocol Buffers	104
Pozyskiwanie danych z Internetu	104
Uzyskiwanie dostępu do danych przechowywanych w pakietach	105
Lektura uzupełniająca.	106
6. Wydajna stolarka danych	107
Wymagania wstępne	108
Pięć głównych wskazówek dla zapewnienia wydajnej stolarki danych	108
Wydajne ramki danych z wykorzystaniem pakietu tibble	109
Oczyszczanie danych za pomocą pakietu tidyr i wyrażeń regularnych.	110
Tworzenie wąskich tabel za pomocą funkcji gather()	112
Podział zmiennych za pomocą funkcji separate()	113
Pozostałe funkcje tidyr.	114
Wyrażenia regularne	114
Wydajne przetwarzanie danych za pomocą pakietu dplyr.	117

Modyfikowanie nazw kolumn	119
Modyfikowanie klas kolumn.	120
Filtrowanie wierszy.	121
Łączenie operacji	122
Agregowanie danych	124
Niestandardowa ewaluacja	127
Łączenie zbiorów danych	128
Praca z bazami danych	130
Bazy danych i dplyr	132
Przetwarzanie danych przy użyciu data.table	134
Lektura uzupełniająca	137
7. Wydajna optymalizacja	139
Wymagania wstępne	140
Pięć głównych wskazówek dla zapewnienia wydajnej optymalizacji.	140
Profilowanie kodu	141
Rozpoczynanie pracy z pakietem profvis	141
Przykład: symulacja gry Monopol	142
Wydajny język R	144
Funkcja if() kontra ifelse().	144
Sortowanie i porządkowanie.	145
Odwracanie kolejności elementów.	146
Które indeksy mają wartość TRUE?.	146
Konwertowanie faktorów na wartości numeryczne.	147
Operatory logiczne AND i OR.	147
Operacje na wierszach i kolumnach	147
Funkcje is.na() i anyNA()	148
Macierze.	148
Przykład: optymalizowanie funkcji move_square()	151
Przetwarzanie równoległe	153
Współbieżne wersje funkcji z rodziny Apply	153
Przykład: Węże i drabiny.	154
Ostrożne wychodzenie z funkcji	155
Równoległy kod w systemach Linux i OS X	155
Rcpp.	156
Prosta funkcja w C++	157
Polecenie cppFunction()	158
Typy danych w C++	159
Funkcja sourceCpp()	159
Wektory i pętle	161
Macierze.	164
C++ z dodatkiem lukru składniowego	164

Materiały dla Rcpp	165
Lektura uzupełniająca	165
8. Wydajny sprzęt	167
Wymagania wstępne	167
Pięć głównych porad dotyczących wydajnego sprzętu	167
Informacje podstawowe: Czym jest bajt?	168
Pamięć RAM	169
Dyski twarde: HDD kontra SSD	172
Systemy operacyjne: 32- i 64-bitowe	173
Procesor	174
Obliczenia w chmurze	176
Amazon EC2	176
9. Wydajna współpraca	177
Wymagania wstępne	178
Pięć głównych wskazówek dla zapewnienia wydajnej współpracy	178
Styl kodowania	178
Formatowanie kodu w RStudio	179
Nazwy plików	180
Wczytywanie pakietów	180
Komentowanie	180
Nazwy obiektów	181
Przykładowy pakiet	182
Operacje przypisania	183
Znaki odstępu	183
Wcięcia	184
Nawiasy klamrowe	184
Kontrola wersji	185
Zatwierdzanie kodu	185
Integracja Git w RStudio	186
GitHub	187
Gałęzie, rozwidlenia, pobieranie i klonowanie	187
Przegląd kodu	189
Lektura uzupełniająca	190
10. Wydajne uczenie się	191
Wymagania wstępne	191
Pięć głównych wskazówek dla wydajnego uczenia się	191
Korzystanie z wewnętrznej pomocy R	192
Wyszukiwanie tematów w R	193
Wyszukiwanie i korzystanie z winiet	195

Uzyskiwanie pomocy na temat funkcji	196
Czytanie kodu źródłowego R	198
swirl	199
Materiały online.....	199
Stack Overflow	201
Listy mailingowe i grupy	201
Zadawanie pytań	202
Minimalny zbiór danych	202
Minimalny przykład	203
Pogłębianie wiedzy	203
Szerzenie wiedzy	205
Lektura uzupełniająca.....	206
Dodatek A. Wykorzystywane pakiety	207
Dodatek B. Lektura uzupełniająca	211
Indeks	215
O autorach	224
Kolofon	225

Przedmowa

Podręcznik *Wydajne programowanie w R* traktuje o zwiększaniu ilości pracy, jaką można wykonać w języku R w danym okresie czasu. Książka ta mówi zarówno o wydajności *obliczeniowej*, jak i wydajności *programisty*. Istnieje wiele doskonałych materiałów R omawiających takie tematy, jak wizualizacja (np. Chang 2012), przetwarzanie danych (np. Grolemund i Wickham 2016) czy rozwój pakietów (np. Wickham 2015). Jeszcze więcej jest materiałów, które pokazują, jak używać R w określonych dziedzinach, wliczając w to statystykę Bayesowską, uczenie maszynowe czy systemy informacji geograficznej. Niewiele jest jednak ujednoczonych materiałów na temat tego, jak sprawić, aby R działał w sposób efektywny. Porady, wskazówki i rozwijana przez lata wiedza na ten temat porozsiewane są po setkach stron internetowych, wątkach wiadomości e-mail oraz forach dyskusyjnych, co sprawia, że opanowanie sztuki tworzenia wydajnego kodu jest dla użytkowników R prawdziwym wyzwaniem.

Dzięki nauczaniu zrozumieliśmy, że problem ten dotyczy zarówno początkujących, jak i doświadczonych użytkowników. Bez względu na to, czy pytanie dotyczy korzystania z wektorów R w celu unikania pętli for, sposobów konfigurowania plików *.Rprofile* i *.Renviron*, czy też możliwości wykorzystania doskonałego interfejsu C++ języka R do realizacji cięższych zadań, pojęcie wydajności jest tutaj kluczowe. Celem tej książki jest przedstawienie wielu przydatnych wskazówek, ostrzeżeń i sztuczek w jednej spójnej formie, która przez wiele najbliższych lat stanowić będzie przydatne źródło wiedzy dla programistów R na dowolnym poziomie doświadczenia.

Treść tej książki odzwierciedla pytania, które nasi studenci z wielu różnych dyscyplin, poziomów umiejętności i gałęzi przemysłu zadawali nam na przestrzeni lat w celu przyspieszenia ich pracy z językiem R. Jak optymalnie skonfigurować mój system do pracy z językiem R? Jak stosować ogólne zasady informatyki (takie jak *nie powtarzaj się*; ang. *do not repeat yourself*, DRY) w skryptach R? Jak wykorzystać R w ramach wydajnego przepływu pracy, wliczając w to rozpoczęcie projektu, współpracę i udokumentowanie? I w końcu jak można szybko nauczyć się korzystać z nowych pakietów i funkcji?

Na te oraz wiele innych pytań podręcznik ten udziela odpowiedzi w ramach 10 niezależnych rozdziałów. Każdy rozdział rozpoczyna się od podstaw i w miarę postępu staje się coraz bardziej zaawansowany, tak więc każdy zawsze znajdzie w nich coś dla siebie. Choć bardziej zaawansowane tematy, takie jak programowanie równoległe i C++, mogą okazać się nieodpowiednie dla niedoświadczonych użytkowników R, książka ta pomaga przebrnąć przez trudy nauki języka R poprzez powolne nakreślanie zagadnień i osadzanie ich na solidnych fundamentach. Dzięki temu nawet doświadczeni użytkownicy R powinni

znaleźć tu nieznanne im wcześniej porady. Podczas wykładania tego materiału często słyszemy „Dlaczego nikt wcześniej mi tego nie powiedział?”

Wydajne programowanie nie powinno być postrzegane jako dodatkowa opcja, zaś znaczenie wydajności wzrasta wraz z rozmiarem projektów i zbiorów danych. Właściwie pomysł na napisanie tej książki pojawił się w czasie nauczania kursu zatytułowanego *R for Big Data*, kiedy to szybko stało się jasne, że jeśli chce się pracować z dużymi zbiorami danych, nasz kod musi działać wydajnie. Nawet dla małych zbiorów danych wydajny kod, który jest szybki do napisania i szybki w działaniu, jest istotnym komponentem udanego projektu R. Okazało się, że pojęcie wydajnego programowania jest istotne dla wszystkich gałęzi społeczności R. Bez względu na to, czy jesteśmy sporadycznymi użytkownikami R (np. z powodu jego olbrzymiego zbioru pakietów statystycznych), chcemy stworzyć nowy pakiet, lub pracujemy z innymi nad dużym projektem, w którym wydajność ma charakter krytyczny, wydajność kodu będzie mieć znaczący wpływ na naszą produktywność.

Ostatecznie wydajność polega na uzyskiwaniu większych rezultatów przy mniejszym nakładzie pracy. Sprowadzając to do analogii samochodu, czy trasę o długości 1000 km wolałbyś przejechać na jednym tankowaniu (lub na pojedynczym ładowaniu baterii), czy może dotankowywać ciężki, niezgrabny i brzydki samochód co 50 km? A może wolałbyś wybrać całkiem inny, bardziej wydajny pojazd i cykl działania? Analogicznie, wydajny kod języka R jest lepszy od niewydajnego kodu pod każdym możliwym względem: jest łatwiejszy w czytaniu, pisaniu, uruchamianiu, udostępnianiu i utrzymywaniu. Książka ta nie jest w stanie dostarczyć wszystkich odpowiedzi na temat tego, jak produkować taki kod, ale z pewnością może ona zapewnić wiele pomysłów, przykładów kodu źródłowego i wskazówek, które pomogą rozpocząć podróż w odpowiednim kierunku.

Konwencje użyte w tej książce

W książce tej wykorzystywane są następujące konwencje typograficzne:

Kursywa

Wskazuje nowe terminy, adresy URL, adresy e-mail, nazwy plików oraz rozszerzenia plików.

Pogrubienie

Wskazuje nazwy pakietów R.

Stała szerokość

Wykorzystywana w listingach programów, a także w obrębie akapitów przy odwoływaniu się do elementów programu, takich jak nazwy zmiennych lub funkcji, bazy danych, typy danych, zmienne środowiskowe, instrukcje i słowa kluczowe.

Pogrubiona stała szerokość

Wskazuje polecenia lub inny tekst, który powinien zostać wprowadzony przez użytkownika.

Stała szerokość z kursywą

Wskazuje tekst, który powinien zostać zastąpiony przez wartość podaną przez użytkownika lub nakreśloną przez kontekst. Również tekst komentarza w przykładach kodu.

Ten element symbolizuje wskazówkę lub sugestię.

Ten element symbolizuje uwagę ogólną.

Ten element wskazuje ostrzeżenie.

Korzystanie z przykładowego kodu

Materiał dodatkowy (przykładowy kod, ćwiczenia, itd.) dostępny jest do pobrania na stronie <https://github.com/csgillespie/efficient>.

Zadaniem tej książki jest pomóc Ci wykonać Twoją pracę. W ogólnym przypadku, jeśli do książki dołączony jest przykładowy kod, możesz wykorzystywać go w swoich programach i dokumentacji. Nie musisz kontaktować się z nami w celu uzyskania na to zgody, chyba że dokonujesz reprodukcji znacznej jego części. Przykładowo, napisanie programu, który wykorzystuje kilka fragmentów kodu pochodzącego z tej książki, nie wymaga uzyskania zgody. Sprzedaż lub dystrybucja przykładów z książek O'Reilly na płycie CD-ROM wymaga uzyskania zgody. Udzielanie odpowiedzi na pytanie poprzez zacytowanie przykładowego kodu z tej książki nie wymaga uzyskania zgody. Włączenie znaczącej ilości kodu z tej książki do dokumentacji Twojego produktu wymaga uzyskania zgody.

Nie wymagamy atrybucji, ale jesteśmy za nią wdzięczni. Atrybucja zawiera zazwyczaj tytuł, autora, wydawcę oraz numer ISBN. Na przykład: „*Wydajne programowanie w R* autorstwa Colina Gillespie i Robina Lovelace (O'Reilly/APN Promise). Copyright 2018 Colin Gillespie i Robin Lovelace, 978-83-7541-352-6”.

Jeśli masz wątpliwości co do prawidłowego sposobu wykorzystywania przez Ciebie przykładów z tej książki, skontaktuj się z nami pod adresem permissions@oreilly.com.

O'Reilly Safari

Safari (dawniej Safari Books Online) jest opartą na członkostwie platformą szkoleniową dla przedsiębiorstw, instytucji rządowych, nauczycieli oraz osób indywidualnych.

Członkowie mają dostęp do tysięcy książek, filmów i ścieżek szkoleniowych, interaktywnych samouczków oraz starannie wyselekcjonowanych list odtwarzania od ponad 250 wydawców, do których należą między innymi O'Reilly Media, Harvard Business Review, Prentice Hall Professional, Addison-Wesley Professional, Microsoft Press, Sams, Que, Peachpit Press, Adobe, Focal Press, Cisco Press, John Wiley & Sons, Syngress, Morgan Kaufmann, IBM Redbooks, Packt, Adobe Press, FT Press, Apress, Manning, New Riders, McGraw-Hill, Jones & Bartlett oraz Course Technology.

Więcej informacji można znaleźć pod adresem <http://oreilly.com/safari>.

Jak się z nami skontaktować

Dla książki tej utworzyliśmy oddzielną witrynę, w ramach której publikować będziemy erratę, przykłady oraz wszelkie dodatkowe informacje. Strona ta dostępna jest pod adresem <http://bit.ly/efficient-r-programming>.

Dotyczące tej książki komentarze i pytania o charakterze technicznym prosimy wysyłać na adres bookquestions@oreilly.com.

Wszelkie aktualności oraz dodatkowe informacje na temat naszych książek, kursów i konferencji można znaleźć na stronie <http://www.oreilly.com>

Znajdź nas na Facebooku: <http://facebook.com/oreilly>

Obserwuj nas na Twitterze: <http://twitter.com/oreillymedia>

Oglądaj nas na YouTube: <http://www.youtube.com/oreillymedia>

Podziękowania

Proces powstawania tej książki miał charakter otwarty, dzięki czemu wiele osób zgłosiło do niej poprawki mające na celu usunięcie drobnych błędów. Specjalne podziękowania należą się wydawnictwu O'Reilly za umożliwienie tego procesu, a także wszystkim tym, którzy zgłosili swoje zastrzeżenia poprzez GitHub: @Delvis, @richelbilderbeek, @adamryczkowski, @CSJCampbell, @tktan, @nacti, Conor Lawless, @timcdlucas, Dirk Eddelbuettel, @wolfganglederer, @HenrikBengtsson, @giocomai oraz @daattali.

Dziękujemy również recenzentom technicznym, Richardowi Cottonowi i Garrettowi Grolemundowi, za ich szczegółowe i niezwykle cenne uwagi.

Colin

Dla Esther, Nathana i Niamh. Dziękuję za Waszą cierpliwość.

Robin

Dziękuję moim współlokatorom w Cornerstone Housing Cooperative, że znosili moje antyspołeczne zachowanie w czasie pisania tej książki. Dziękuję również wszystkim w University of Leeds za zachęcanie mnie do realizacji projektów leżących poza zwyczajową pogonią za konferencjami i publikacjami akademickimi. Dziękuję też wszystkim osobom zaangażowanym w społeczność deweloperów open source, użytkownikom i przekazicielom informacji, dzięki którym wszystko to jest możliwe.

Wprowadzenie

Rozdział ten omawia szeroki zakres osób, dla których książka ta została napisana, zarówno pod względem ich doświadczenia z językiem R oraz samym programowaniem, jak i pod względem jej optymalnego wykorzystania. Każdy, kto bierze pod uwagę poprawę wydajności, powinien dokładnie wiedzieć, co oznacza ten termin. Temat ten w odniesieniu do wydajności algorytmicznej i wydajności programisty omówiony został w podrozdziale „Czym jest wydajność?” na stronie 4, zaś w odniesieniu do samego języka R – w podrozdziale „Czym jest wydajne programowanie w R?”, również na tej samej stronie. Choć może się to wydawać oczywiste, to jednak mimo wszystko warto się zastanowić, dlaczego ktoś w ogóle miałby zawracać sobie głowę wydajnym kodem w czasach, gdy wyposażone w potężną moc obliczeniową komputery są tanie i ogólnodostępne? Temat ten poruszony został w podrozdziale „Dlaczego wydajność?” na stronie 7.

Na szczęście książka ta nie jest poświęcona wyłącznie językowi R. Rozwijane w czasie jej czytania umiejętności nie związane z językiem R, a wymagane do wydajnego programowania w R, omówione zostały w podrozdziale „Umiejętności uniwersalne zapewniające wydajność” na stronie 8. Choć jest to dość nietypowe jak na książkę o programowaniu, podrozdział ten wprowadza zagadnienia bezwzrokowego pisania i stosowania spójnego kodu, będące uniwersalnymi umiejętnościami, które powinny podnieść naszą wydajność również poza programowaniem. Jednak książka ta poświęcona jest przede wszystkim programowaniu, tak więc nie mogło w niej zabraknąć przykładowego kodu, jaki zamieszczony został w każdym rozdziale. Choć niniejszy rozdział otwierający ma bardziej charakter koncepcyjny i dyskursywny, to wcale nie jest on tu wyjątkiem: jego przedostatni podrozdział („Testy porównawcze i profilowanie” na stronie 10) opisuje dwa podstawowe narzędzia należące do zestawu programisty R, podając dla nich kilka ilustrujących przykładów. Na koniec należałoby wspomnieć kilka słów na temat tego, jak należy używać tej książki w połączeniu z powiązаныmi z nią pakietami i kodem źródłowym. Zostało to omówione w podrozdziale „Materiały do książki” na stronie 15.

Wymagania wstępne

Jak zostało to podkreślone w następnym podrozdziale, w miarę czytania tej książki warto również wykonywać jej kod i samodzielnie z nim eksperymentować. Zamieszczona na początku każdego rozdziału część „Wymagania wstępne” pozwala upewnić się, że dysponujemy wszystkimi pakietami, jakie wymagane są w danym rozdziale. Wymagania wstępne dla tego rozdziału są następujące:

- Działająca instalacja języka R (patrz „Instalowanie R” na stronie 22).
- Zainstalowane i wczytane pakiety **microbenchmark**, **profvis** i **ggplot2** (zobacz „Instalowanie pakietów R” na stronie 24, aby poznać wskazówki dotyczące instalowania pakietów i utrzymywania ich w aktualnym stanie). Aby upewnić się, że pakiety te są zainstalowane, można wczytać je w następujący sposób:

```
library("microbenchmark")  
library("profvis")  
library("ggplot2")
```

Wymagania wstępne konieczne do wykonywania kodu zawartego w tej książce omówione zostały w podrozdziale „Materiały do książki” na stronie 15.

Dla kogo jest ta książka i jak z niej korzystać?

Podręcznik ten przeznaczony jest dla każdego, kto chce być w stanie szybciej wpisywać swój kod R, czyniąc go przy tym szybszym w wykonywaniu i bardziej skalowalnym. Rozważania na temat wydajności następują zazwyczaj *po* nauczaniu się podstaw języka R niezbędnych do analizowania danych. Mimo że książka ta może być również przydatna dla początkujących programistów, to jednak zakładamy, że czytelnik jest już obeznany z językiem R, lub też biegle posługuje się innym językiem programowania. Z tego powodu książka ta powinna być cennym nabytkiem dla osób o szerokim zakresie umiejętności, które należą do jednej z trzech poniższych grup:

Dla programistów z niewielkim doświadczeniem w R

Książka ta pomaga zaznajomić się z uduźwieniami języka R, które pozwalają na jego wydajną pracę. Łatwo jest pisać w R powolny kod, jeśli będzie się go traktować podobnie jak inny język.

Dla użytkowników R z niewielkim doświadczeniem w programowaniu

Książka ta prezentuje wiele koncepcji i sztuczek, częściowo zaczerpniętych z informacji, które sprawiają, że praca staje się bardziej wydajna czasowo.

Dla początkujących użytkowników R z niewielkim doświadczeniem w programowaniu

Książka ta od samego początku uczy poprawnych (lub przynajmniej tych mniej złych) nawyków. Złe nawyki łatwo jest przyswoić, ale dużo trudniej zgubić. Przeczytanie

tej książki już na początku kariery programisty może pomóc oszczędzić w przeszłości wiele godzin oszczędności na przeszukiwaniu sieci pod kątem omówionych w tej książce problemów.

Poprzez zidentyfikowanie grupy, do której należysz, będziesz w stanie w pełni wykorzystać potencjał tej książki. Zachęcamy do przeczytania *Wydajnego programowania w R* przy jednoczesnej realizacji własnego projektu R – czy to w formie zespołowego zadania w pracy, czy osobistego projektu w domu. Dlaczego? Książka ta ma szerszy zakres niż typowy podręcznik traktujący o programowaniu (przykładowo rozdział 4 omawia zagadnienia związane z zarządzaniem projektami), tak więc praca nad projektem wychodzącym poza ramy tej książki z pewnością pomoże przyswoić i zastosować w praktyce zawarte w niej koncepcje, zalecenia i przykłady. Taki rodzaj przejścia bezpośrednio od słów do czynów sprawi, że przyswojone informacje zostaną lepiej utrwalone: uczmy się poprzez pracę.

Do realizacji własnego projektu zachęcamy zwłaszcza tych, którzy są początkującymi użytkownikami języka R i wpisują się w tę ostatnią kategorię. Nie jest ważne, aby projekt ten doczekał się fazy ukończenia, gdyż ma on jedynie stanowić dodatkowy materiał do nauki R. Choć książka ta ma charakter ogólny, jest bardzo prawdopodobne, że język R wykorzystywany będzie przez nas w określonej dziedzinie. Z tego powodu zachęcamy do czytania tej książki w parze z materiałami szkoleniowymi przeznaczonymi dla danego obszaru wiedzy. Co więcej, zachęcamy, aby wszyscy czytelnicy wykorzystywali ten podręcznik obok innych materiałów do nauki języka R, takich jak liczne winiety, samuczki czy artykuły online (wspomniane w poniższej wskazówce), które wyprodukowane zostały przez społeczność języka R. Absolutnym minimum jest znajomość ramek danych, pętli i tworzenia prostych wykresów, o których można dowiedzieć się więcej ze wspomnianych materiałów.

Materiały do nauki R

Istnieje wiele miejsc zawierających materiały do nauki języka R – zarówno tych ogólnych, jak i tych przeznaczonych dla konkretnych dziedzin. Dla całkowitych nowicjuszy dostępnych jest kilka materiałów wprowadzających, jak choćby świetny podręcznik *Student's Guide to R* (<http://bit.ly/studentguider>), czy też nieco bardziej techniczny samouczek <http://bit.ly/icebreakR>.

Przewodniki oferowane są również w samym języku R. Dostęp do nich możesz uzyskać poprzez wpisanie w konsoli polecenia `help.start()`. Znajduje się tam chociażby oficjalny podręcznik *An Introduction to R*, który zawiera wiele cennych informacji, ale przez wielu postrzegany jest jako trudny. Wpisanie w konsoli polecenia `vignette()` spowoduje wyświetlenie listy przewodników, które spakowane są *wewnątrz Twojej instalacji R* (stąd też połączenie z Internetem nie jest wymagane). Aby podejrzeć winiętę dla konkretnego tematu, wystarczy wprowadzić jej nazwę do uprzedniego polecenia. Na przykład, aby podejrzeć winiętę wprowadzającą dla pakietu `dplyr`, należy skorzystać z polecenia `vignette(package = "dplyr", "introduction")`.

Kolejnym wczesnym przystankiem powinna być witryna *Comprehensive R Archive Network* (CRAN) (<https://cran.r-project.org/index.html>). Strona *Contributed Documentation* zawiera listę nadsyłanych materiałów (głównie samouczków) poświęconych wielu różnym tematom – od *tworzenia map* (<http://bit.ly/mapsinR>) aż po *ekonometrię* (<http://bit.ly/econometricR>). Nowa witryna *bookdown* (<https://bookdown.org/>) zawiera listę kompletnych (lub bliskich ukończenia) książek, które omawiają określone obszary wiedzy. Przykładem może tu być traktująca o pracy z danymi książka *R for Data Science* (<http://r4ds.had.co.nz/>) oraz podręcznik *Authoring Books with R Markdown* (<https://bookdown.org/yihui/bookdown/>) omawiający proces tworzenia książek za pomocą narzędzia R Markdown. Zachęcamy również do odwiedzania *blogosfery języka R* za pośrednictwem witryny <http://r-bloggers.com/>, korzystania z popularnych kanałów Twitter oraz przeglądania powiązanych z CRAN list mailingowych (<https://www.r-project.org/mail.html>), co pozwoli Ci uzyskać aktualne materiały, które mogą być wykorzystywane w połączeniu z tą książką.

Czym jest wydajność?

W życiu codziennym wydajność oznacza mniej więcej *poprawne działanie*. Wydajny pojazd jest w stanie pojechać daleko nie zużywając przy tym dużej ilości paliwa. Wydajny pracownik wykonuje swoją pracę szybko i bezstresowo. Z kolei wydajna żarówka świeci jasno przy minimalnym zużyciu energii. W tym ostatnim znaczeniu wydajność (η) zdefiniowana jest jako stosunek wykonanej pracy (W , generowanie światła) do nakładu pracy (Q , w tym przypadku zużycie energii):

$$\eta = \frac{W}{Q}$$

Jak przekłada się to na programowanie? Wydajny kod może być zdefiniowany ściśle lub ogólnikowo. Pierwszą, a przy tym bardziej ścisłą definicją wydajności jest *wydajność algorytmiczna*, która określa, jak szybko komputer jest w stanie wykonać część pracy przy wykorzystaniu danego fragmentu kodu. Koncepcja ta sięga samych początków obliczeń, o czym świadczy następujący cytat wyjęty z notatek Ady Lovelace (1842), jakie sporządziła ona na temat pracy Charlesa Babbage'a:

Prawie dla wszystkich obliczeń możliwa jest wielka różnorodność układów następujących po sobie procesów, tak więc ich wybór na potrzeby silnika obliczeniowego musi być poparty różnymi rozważaniami. Podstawowym celem jest wybór takiego układu, który czas potrzebny do ukończenia wykonywanych obliczeń zredukował będzie do minimum.

Drugą i zarazem szerszą definicją wydajnego przetwarzania jest *wydajność programisty*. Jest to ilość użytecznej pracy, jaką osoba (nie komputer) jest w stanie wykonać w danym czasie. Jest całkiem możliwe, że przepisanie naszego kodu w języku C sprawi, że stanie się on 100 razy szybszy. Jeśli jednak miałyby nam to zająć 100 osobogodzin, zabieg ten może nie być wart wymaganego wysiłku. Komputery mogą pracować dzień i noc. Ludzie niestety nie. Produktivność ludzka jest tematem rozdziału 4.

Po przeczytaniu tej książki powinieneś być w stanie pisać kod, który jest wydajny zarówno od strony *algorytmicznej*, jak i pod względem *produktywności*. Wydajny kod jest również zwięzły, elegancki i łatwy w utrzymaniu, co jest niezbędne podczas pracy z dużymi projektami. Nasuwa się jednak znacznie szersze pytanie: czym różni się wydajny kod w języku R od wydajnego kodu napisanego w dowolnym innym języku?

Czym jest wydajne programowanie w R?

Przedstawiony przez Adę problem dotyczący istnienia *wielu różnych sposobów* na rozwiązanie danego problemu jest kluczem do zrozumienia tego, jak wydajne programowanie w R różni się od wydajnego programowania w innych językach. R znany jest z tego, że pozwala użytkownikom rozwiązywać problemy na wiele sposobów. Wynika to z nieodłącznej elastyczności języka R, w ramach której prawie „wszystko może zostać zmodyfikowane po tym, jak zostanie utworzone” (Wickham 2014). Twórcy języka R, Ross Ihaka i Robert Gentleman, zaprojektowali go właśnie w ten sposób: już w ramach podstawowego pakietu R komórka w ramce danych może zostać wybrana na kilka różnych sposobów (z których trzy zostaną zilustrowane w podrozdziale „Przykład testu porównawczego” na stronie 11). Pozwala to programistom na korzystanie z języka zgodnie z ich preferencjami, ale może to dezorientować osoby poszukujące *właściwego* sposobu wykonywania rzeczy, obniżając przy tym efektywność, jeśli nie rozumiemy w pełni tego języka.

Rozgłos języka R za jego zdolność rozwiązywania problemów na wiele różnych sposobów wzrósł dodatkowo wraz z rozpowszechnieniem się pakietów rozwijanych przez społeczność. W tej książce skupimy się jedynie na najlepszych, patrząc z perspektywy wydajności, sposobach rozwiązywania problemów. Często poszukiwanie odpowiedzi na pytanie, dlaczego pewien sposób wykonywania rzeczy jest szybszy od innych, może być bardzo pouczające. Jeśli jednak naszym celem jest wyłącznie *wykonanie pracy*, musimy jedynie dowiedzieć się, jaki jest najbardziej efektywny sposób jej wykonania. W ten sposób wspomniana elastyczność języka R może stać się nieefektywna: choć znalezienie *pewnego* sposobu na rozwiązanie danego problemu może być łatwiejsze w R niż w przypadku innych języków, to jednak rozwiązywanie tego problemu w R może sprawić, że uzyskanie *najlepszego* rozwiązania będzie w nim trudniejsze, ponieważ oferuje on ich tak wiele. Autorzy tej książki bezpośrednio adresują ten problem poprzez prezentowanie w niej wyłącznie takich podejść, które są ich zdaniem najbardziej efektywne. Z jednej strony mają oni nadzieję, że zaufasz ich poglądom wypracowanym na przestrzeni wielu lat stosowania i nauczania języka R. Z drugiej strony liczą oni, że poddasz je w wątpliwość i przetestujesz

je z użyciem testów porównawczych, jeśli tylko podejrzewasz, że istnieje lepszy sposób na wykonanie jakiegoś zadania (a dzięki elastyczności języka R i jego zdolności do współpracy z innymi językami, faktycznie takowe mogą istnieć).

Powszechnie wiadomo, że w przypadku określonych zadań, w porównaniu do języków niskopoziomowych, kod R może odznaczać się niską wydajnością algorytmiczną, zwłaszcza jeśli został napisany przez kogoś, kto nie w pełni rozumie ten język. Warto jednak podkreślić liczne sposoby, w jakie R oferuje i zachęca do stosowania wydajności, a zwłaszcza wydajności programisty:

- Kod R nie jest kompilowany, ale wywołuje skompilowany kod. Oznacza to, że otrzymujemy korzyści płynące z obu tych światów: R nie wymaga uciążliwego kompilowania kodu przed uruchomieniem, a przy tym oferuje znaczące wzrosty szybkości uzyskiwane przez wywoływanie za kulisami skompilowanego kodu napisanego w językach C, FORTRAN oraz innych językach programowania.
- R jest językiem funkcyjnym i obiektowym (Wickham 2014). Oznacza to, że można w nim pisać złożone i elastyczne funkcje, które w ramach pojedynczej linii kodu pozwalają na wykonywanie olbrzymiej ilości pracy.
- R jako swoją pamięć wykorzystuje pamięć RAM. Może się to wydawać oczywiste, ale warto przypomnieć, że pamięć ta jest szybsza niż jakikolwiek system dyskowy. Tym samym w porównaniu do baz danych, R jest bardzo szybki przy wykonywaniu operacji manipulowania danymi, przetwarzania i modelowania. Pamięć RAM jest teraz tańsza niż kiedykolwiek, przez co ewentualne wady tej funkcjonalności są jeszcze mniejsze niż do tej pory.
- R wspierany jest przez wiele doskonałych zintegrowanych środowisk programowania. Środowisko, w którym programujemy, może mieć olbrzymi wpływ na wydajność programisty, ponieważ może ono szybko dostarczyć mu pomoc, pozwolić na interaktywne sporządzanie wykresów i umożliwić mu ścisłą integrację projektu R z innymi aspektami realizacji projektu, takimi jak zarządzanie plikami, wersjami kodu czy systemami interaktywnej wizualizacji, jak zostało to omówione w podrozdziale „RStudio” na stronie 37.
- R cechuje duża i aktywna społeczność użytkowników. Znacząco podnosi to wydajność, ponieważ jeśli napotkamy problem, którego nie jesteśmy w stanie sami rozwiązać, możemy najzwyczajniej zapytać o niego inną osobę. Jeśli jest to nowe, klarowne i możliwe do odtworzenia pytanie, które zadaliśmy na forum *Stack Overflow* lub na odpowiedniej liście dyskusyjnej ¹, zapewne w ciągu kilku minut uzyskamy odpowiedź od doświadczonego programisty R. Oczywiście zaletą tego rodzaju systemu wsparcia jest to, że korzyści płynące z takiej odpowiedzi będą od tego momentu dostępne dla każdego.

1 <https://www.r-project.org/mail.html>

Wydajne programowanie w R jest implementacją wydajnych praktyk programowania w R. Każdy język jest inny, przez co wydajny kod w R niekoniecznie musi przypominać wydajny kod w innym języku. Wiele pakietów zostało zoptymalizowanych pod kątem wydajności, tak więc dla określonych operacji osiągnięcie maksymalnej wydajności obliczeniowej może sprowadzać się do zwykłego wyboru właściwego pakietu i jego poprawnego wykorzystywania. W języku R ten sam wynik można uzyskać na wiele różnych sposobów, przy czym część z nich może wykonywać się bardzo powoli. Z tego powodu *niepisanie* powolnego kodu powinno mieć wyższy priorytet niż pisanie szybkiego kodu.

Powracając do nakreślonej w przedmowie analogii o dwóch samochodach, wydajne programowanie w R dla pewnych przypadków użycia może po prostu oznaczać zamianę naszej starej, ciężkiej i paliwożernej funkcji SUV na lekki velomobil. Poszukiwanie optymalnej wydajności często przynosi malejące zyski, dlatego też ważne jest, aby wyszukać w naszym kodzie wąskie gardła i w ten sposób zapewnić maksymalne wzrosty w wydajności obliczeniowej. Wracając jeszcze do popularności R jako elastycznego języka, wydajne programowanie w R można interpretować jako poszukiwanie rozwiązania, które jest wystarczająco szybkie w kontekście wydajności obliczeniowej, ale równie szybkie w kontekście wydajności programisty. W końcu zarówno my, jak i nasi współpracownicy, na pewno mamy ciekawsze i ważniejsze rzeczy do zrobienia poza pracą, tak więc ważne jest, aby wykonać tę pracę szybko i przeznaczyć ten czas na inne interesujące nas zajęcia.

Dlaczego wydajność?

Komputery stają się coraz potężniejsze. Czy nie sprawia to, że wydajne przetwarzanie jest coraz mniej potrzebne? Odpowiedź jest prosta: nie. W erze Big Data i ulegających coraz większej stagnacji szybkościom zegarów komputerowych (patrz rozdział 8) obliczeniowe wąskie gardła mogą teraz ograniczać naszą pracę w stopniu większym niż kiedykolwiek. Wydajny programista może „rozwiązywać bardziej złożone zadania, zadawać bardziej ambitne pytania i uwzględniać w swoich badaniach bardziej zaawansowane analizy” (Visser i in. 2015).

Poniższy przykład ilustruje znaczenie wydajności w sytuacjach krytycznych. W ramach kontraktu zawartego z brytyjskim Departamentem Transportu, Robin pracował nad budową narzędzia Propensity to Cycle Tool, będącego aplikacją online, która miała być gotowa do krajowego wdrożenia w czasie krótszym niż cztery miesiące. Dla tego konkretnego projektu stworzył on funkcję `line2route()` z pakietu `stplanr`, mającą na celu generowanie tras za pomocą API *CycleStreets*². Potrzebnych było setki tysięcy tras, ale ku jego przerażeniu kod niemal całkowicie zwolnił już po kilku tysiącach tras. Zawarty kontrakt był zagrożony. Po wyeliminowaniu innych problemów i wyprofilowaniu kodu (o czym traktuje podrozdział „Profilowanie kodu” na stronie 141) okazało się, że przyczyną spowolnienia był błąd w funkcji `line2route()`. Mówiąc dokładniej, pojawił się w niej *problem rosnących wektorów*, omówiony w podrozdziale „Przydział pamięci” na stronie 53.

2 <http://www.cyclestreets.net/>

Rozwiązanie było proste. *Pojedyncze zatwierdzenie*³ modyfikacji kodu spowodowało, że funkcja `line2route()` stała się ponad dziesięć razy szybsza i znacząco krótsza. Modyfikacja ta pozwoliła ocalić cały projekt przed porażką. Morał z tej historii jest taki, że wydajne programowanie nie jest wyłącznie pożądaną umiejętnością, lecz może niekiedy okazać się niezbędną.

Wiele koncepcji i umiejętności jest agnostycznych językowo. Duża część wiedzy z tego podręcznika powinna mieć również zastosowanie przy programowaniu w innych językach (jak również przy wykonywaniu innych czynności technicznych poza programowaniem). Jednak w przypadku jednego konkretnego języka powinniśmy wyraźnie skupić się na wydajności. W języku R nawet zwyczajna podmiana funkcji na funkcję z innego pakietu może znacząco podnieść wydajność, o czym możemy przekonać się na przykładzie wczytywania plików tekstowych w rozdziale 5. Taki poziom szczegółowości, wraz z możliwymi do odtworzenia przykładami, nie byłby możliwy w książce poświęconej ogólnym zagadnieniom wydajnego programowania. Umiejętności zapewniające wydajną pracę, które mają zastosowanie również poza programowaniem w R, omówione zostały w kolejnym podrozdziale.

Umiejętności uniwersalne zapewniające wydajność

Znaczenie *wydajnego kodu R*, w przeciwieństwie do generycznego *wydajnego kodu*, powinno być już zrozumiałe po przeczytaniu dwóch poprzednich podrozdziałów. Nie oznacza to jednak, że umiejętności i koncepcje omówione w tej książce nie mogą być przenoszone do innych języków programowania czy nawet zadań niezwiązanych z programowaniem. Rozwój tych uniwersalnych umiejętności usprawni nie tylko nasze programowanie w R, ale również inne aspekty naszego życia zawodowego. Dwie spośród tych umiejętności są szczególnie ważne: pisanie bezwzrokowe oraz posługiwanie się spójnym stylem.

Pisanie bezwzrokowe

Drugą stroną medalu wydajności jest wydajność programisty. Istnieje wiele rzeczy, które są w stanie zwiększyć produktywność naszą i naszych współpracowników, jak choćby stosowanie się do zasady Philippa Janerta „myśl więcej, rób mniej” (Janert 2010). Badania pokazują, że dobra dieta, aktywność fizyczna, odpowiednia ilość snu oraz zdrowy balans między życiem i pracą mogą zwiększyć naszą szybkość i efektywność w pracy (Jensen 2011; Pereira i in. 2015; Grant, Spurgeon i Wallace 2013).

Zachęcamy do samodzielnego przemyślenia tych badań, gdyż nie jest to książka o samopomocy, lecz podręcznik traktujący o programowaniu. Istnieje jednak jedna nieprogramistyczna umiejętność, która *może* mieć olbrzymi wpływ na naszą produktywność: pisanie bezwzrokowe. Opanowanie tej umiejętności jest w dużej mierze proste, a pozwoli nam ona szybko pisać, modyfikować i testować nasz kod R. Poprawne opanowanie sztuki

³ <http://bit.ly/refactorline2route>